

[Augsburg], 17. Juli 1554

An Johannes Oporinus

UB Basel, Fr. Gr. I 11, fol. 185r-186v.
Steinmann Nr. 679.

S. P. D. Magna laetitia me tuae literae affecissent, si chartas in Demosthene excusas ad me misisses. Nunc παρηγορίαν ἀνήνυτον interpreter verba ista [quo si non ad proximas nundinas absoluere, bonam tamen inceptorum iam et aliquo vsque impressorum partem mecum adferre Francofordiam et inde ad te transmittere specimen possim]. Quid vero obstitit, quò minus Basilea huc mitteres excusas iam à te chartas? Qua re alia maiorem a me inire aut (quando te mihi debere agnoscis, etsi ego doleo me non posse tantum te iuuare, nec potuisse vnquam vt mihi multum deberes) referre mihi gratiam potuisses? Quanta me solicitudine liberasses, si iam inchoatas vidisse conuersiones meas ante conatus aemulorum, quos equidem non reformido per se, sed ob imperita et maligna quorundam iudicia, et fortunam meam etiam in hoc genere sui similem. Vidi quid Itali, quid Galli, quid Belgae, quid Germani, quid Hispani, atque inter hos nonnulli, si dijs placet, supra modum Ciceroniani praestiterint. Legi et contuli cum Graecis sine inuidia, sed tamen ita censoriè, vt similem censuram aequissimo animo sim subiturus. Nescio quid dicam. sed si me ineptum esse pateris, hoc dicam. Wolfium suorum laborum nondum paenitet, nec vllus est inter istos πολυθρυλήτους τὲ καὶ μεγαλορόήμονας cui aut plus debere Demosthenes, aut libentius debere videatur. Quot in locis illi hallucinantur? quoties sententias deprauant, aut alienas afferunt? Quoties eneruant atque infringunt inepta Ciceronitatis affectatione vim atque impetum Demosthenicum? At Wolfius proximè inhaeret Demostheni et pede pedem vrget, acutè sententias abstrusas intuetur, mundiciem latini sermonis adhibet, non consecutatur Ciceronianos Asiatismos in Demosthene (quod perinde est ac si Achilli cum Hectore congressuro Briseidis ornatum induas) sed dat operam, vt viuat et vigeat latina quoque oratio, et pari gradu cum graeca, quod eius fieri possit, progrediatur. Quae res efficiunt, vt Wolfius οὐ μὰ Δία φίλαυτος οὐδ' αὐτοκόλαξ οὐδὲ ἀλαζὼν φύσει ὑπάρχων non minus et fortasse rectius sibi placeat, quam isti, qui prae se omnes vt Barbaros aspernantur. Nam quae se Wolfius in Demosthene ignorare fatetur, ea multi profectò ignorant, pauci sciunt, plures longè plura nesciunt, eò magis reprehendendi, quod vel ignorant se ignorare, vel persuadere alijs ea quae sciunt incerta aut etiam falsa esse, conantur. Itaque in spe optima situs est, editionibus aliorum suam tandem redditum iri et gratiorem et illustriorem. Sed nos anteuertere, plurimum nostra interest ad gratiam nouitatis, quae libros vendibiles efficit, et ego è posthumis libris nullam capere potero voluptatem. Quare Mi Oporine fac matures quantum potes, potes autem multum, cum vix triens totius operis (si adhuc meministi quid inter nos coràm sit actum) restet excudendum. Quid enim prohiberet, quo minus primum tomum octaua forma duorum mensium spatio absolueris? In eo nihil desideras. habes enim et veterem et nouam praefationem superiore anno ad te allatas. Nec operis inscriptio te remorari debet, sublatis enim ijs verbis quae ad graeca cum latinis coniuncta pertinent, non video quid praeterea sit mutandum. Praefationes reliquorum trium tomorum mitto. qui et ipsi totidem singuli mensibus facile absoluenter, et, nisi me augurium animi mei fallit, intra biennium totum opus distrahetur cum lucro tuo et mea laude, teqüe reddet alaciorem ad graeca etiam deinceps adiungenda, et fortassis Vlpianum et annotationes meas in totum Demosthenem et Aeschinem, in quibus nunc elaboro. Erunt autem illae, si vita et ocium suppetet, ita breues vt nec necessaria praetereant, nec superuacanea infarciant, et controuersa confirment, et calumniatoribus modestè respondeant. Hanc enim

operis ideam animo iam olim conceptam, nunc per ocium persequi et expolire conor. Ego verò, vt iam saepius testatus sum, facile patior, vt et graeca et Vlpianum omittas, et Aeschinem atque Demosthenem latinè duntaxat, quolibet et chartere et charta excudas. In eo praescribo tibi nihil, neque vnquam quicquam a te postulaturus sum, modò hoc opus quod prae manibus te habere affirmas, maturè ac diligenter absoluas. Quòd si me diffidere tibi putas, quaeso ignoscas sollicitudini meae, eamqüe reipsa potius quam verbis leues. Noui enim te egregium esse oratorem. sed ita rudis et crassus sum, vt rebus magis delecter quam eleganti dectione, qua non aliud consequeris, quam vt magis timeam. Praesertim cùm a Gynaeo nostro modò literas acceperim, quibus scribit mihi nec aemulos timendos esse, et te post nundinas Demosthenem inchoaturum, non sine querela incommodorum tuorum, quibus et ipse doleo plus quam fortasse credis. Sed et me dolere tu credere potes, qui id opus nondum inchoaris, quod iam (si conuentis staremus) absolutum esse oportebat, et me bonitate mea ac tui studio non aliud consequi, quam vt neque fructum neque voluptatem ex laboribus et aerumnis meis te potiss[imum] autore susceptis capiam, quod eò magis dolet, quod Tiguri Froschoueri et Basileae aliorum praela cum emolumento meo parata facilè habuissem. Sed desino, ne molestias meas tuis adiungam, quas leuatas cupio, et ad alterum tuarum literarum caput venio, quibus de libris in gratiam heri mei emptis agis. Scias igitur a Burtembachio me accepisse

Chronologiam Functij, Arrianum, Polyaenum, Herodotum, Historiam Anglicam, Cortesium, Praecepta sapientum, Theodoritum, Gemistum, Niphum, Hyginum, Martyrem, Institutiones, Crinitum. Sed Poggij opera, Petrum de Crescentijs, Rabanum in Hieremiam ad se peruenisse negat Portembachius.

Antequam schedam ad te misi, a Portembachio iam acceperam, Poggij opera, Petrum Galatinum, Camerarij Tusculanas, Thucydidem, Firmicum, Cortesium, Polydorum de rerum inuentoribus, Heliodorum, Proclum et Cleomedem. atque hos notis appositis in scheda significaui, ne emerentur, eaqüe de causa nunc denuo commemoro. Non enim ad Fuggeranam, sed Fuggerani cuiusdam amici Bibliothecam pertinent. Quibus acceptis pecunia tibi statim restituetur. Vale. 17 Iulij Anno 1554.

Hiero[nymus] Wolfius.